

Mark- och miljödomstolen

Landsbygds- och
infrastrukturdepartementet

Remissvar – promemorian Anmälningsplikt för
skogsbruksåtgärder i urskog och gammal skog samt
krav för A-landsstatus i förnybartdirektivet m.m.

Landsbygds- och infrastrukturdepartementets remiss LI2025/01288

Umeå tingsrätt, mark- och miljödomstolen, har i huvudsak inget att
erinra mot förslagen i promemorian men lämnar synpunkter i följande
delar.

*Tillstånd enligt skogsvårdslagen utan samråd enligt 12 kap. 6 §
miljöbalken*

Domstolen delar bedömningen i promemorian att redan idag omfattas
många skogsbruksåtgärder i urskog och gammal skog direkt av
anmälningsplikten i 12 kap. 6 § miljöbalken. Enligt den föreslagna
bestämmelsen i 7 d § andra stycket förordningen (1998:904) om
anmälan för samråd ska anmälan enligt 12 kap. 6 § miljöbalken inte
behövas när det krävs tillstånd för åtgärder i fjällnära skog eller
ädellövskog enligt skogsvårdslagen. Det innebär att förordningen i
denna del till sin ordalydelse skulle inskränka anmälningspliktens
omfattning enligt gällande lag (och inte endast den bestämmelse i
förordning som föreslås i 7 d § första stycket). Det bemyndigande för
regeringen som finns i 12 kap. 6 § miljöbalken omfattar inte
föreskrifter om en sådan inskränkning och inskränkningen bör inte
heller anses vara en så kallad verkställighetsföreskrift. Domstolen
anser alltså att det är tveksamt om regeringen får meddela en föreskrift
enligt förslaget i 7 d § andra stycket och avstyrker redan av denna
anledning detta förslag.

Vidare belyser promemorian inte frågan om tillståndsplikten avseende särskilt ädellövskog innebär en prövning av tillräcklig omfattning för att säkerställa de krav i miljöhanseende som ställs enligt EU-rätten, till exempel i art- och habitatdirektivet och fågeldirektivet. Underlaget är alltså inte tillräckligt för att komma till slutsatsen att samråd enligt 12 kap. 6 § miljöbalken inte behövs i dessa fall.

Frågan om skogsvårdslagens förhållande till miljöbalken har tagits upp i flera utredningar. Se bland annat *Ett tydligt regelverk för aktivt skogsbruk* (SOU 2024:91) som nyligen remitterats. Om det nuvarande regelverket ändå skulle kvarstå oförändrat kan andra åtgärder övervägas för att förtydliga förutsättningarna i nu aktuell fråga och ge administrativ lättnad för markägarna. Förslagsvis kan 6 § första stycket i den angivna förordningen ange att även en ansökan om tillstånd enligt skogsvårdslagen ska anses vara en anmälan enligt 12 kap. 6 § miljöbalken.

Ett effektivt kontrollsystem

Domstolen konstaterar vidare att ett säkert övervaknings- och kontrollsystem som bygger på anmälningsplikt för samråd förutsätter bland annat att tillsynsmyndigheten har tillräcklig kapacitet att hantera anmälningarna och bedriva effektiv tillsyn. Utifrån domstolens erfarenheter från mål avseende överklaganden av Skogsstyrelsens beslut, bland annat att inte vidta någon åtgärd avseende anmälningar om avverkning, framstår det som att det finns kapacitetsbrister vid Skogsstyrelsen. För att Sverige ska anses ha ett övervaknings- och kontrollsystem som säkerställer att aktuella kriterier i förnybartdirektivet följs kan det därför behövas åtgärder i detta avseende.

Konsekvenser för domstolarna

I konsekvensbeskrivningen anges att Skogsstyrelsen kan komma att fatta fler beslut om förelägganden eller förbud med anledning av anmälan om samråd och att det kan leda till en viss marginell ökning av domstolsärenden. Domstolen vill framhålla att även de gånger Skogsstyrelsen inte vidtar någon åtgärd med anledning av en anmälan om samråd kan beslutet överklagas. Det har särskilt under det senaste året skett en mycket stor ökning av mål där miljöorganisationer har överklagat sådana beslut. Förslaget kan mot den bakgrunden förväntas få större konsekvenser för domstolarna än vad som framgår i promemorian, även om konsekvenserna av ändringarna i sig inte kan antas bli stora.

Övrigt

Domstolen har i övriga delar inga synpunkter.

Detta yttrande har beslutats av stf. chefsrådmannen Fredrik Henriksson i samråd med rådmannen Jon Karlsson och tekniska rådet Anita Wennström efter föredragning av föredragande juristen Agnes Svedberg.

Fredrik Henriksson